

- помагати іншим,
- жити за Пластовим законом і слухатись пластового проводу» [2, с. 78].

Дитячо-юнацька організація «Курінь» ставить за мету виховання духовно та фізично розвинутого юного покоління на історично сформованих засадах козацького світогляду та способу життя, в дусі відданості Батьківщині та її народу, на основі відродження національних, загальнолюдських духовних і моральних цінностей.

«Сокольський доріст» – національно-патріотичні освітньо-молодіжні товариства, що діють в окремих регіонах України. Первинним його осередком є соколине гніздо, яке створюється за місцем проживання. Структура «Сокольського доросту» триступенева: соколята 6-11 років, молоді соколи – 12-14 років, соколи – 15-18 років.

Головними напрямками діяльності товариства є: вивчення і відродження кращих традицій «Сокола», українських національно-патріотичних, молодіжних, дитячих товариств та організацій; розвиток і урізноманітнення форм їх діяльності; виховання членів товариства на ідеях свободи, рівності, національної та особистої гідності, шанування родинних зв'язків, працелюбності, взаємодопомоги й самодисципліни; виховання національної самосвідомості членів товариства на засадах християнських чеснот (чесність, доброти, шанування батька й матері, милосердя); глибоке вивчення історії України та історії Українського війська; прищеплення членам товариства любові до рідної мови, віри, звичаїв, до національних ідеалів предків, їх моральних, релігійних, політичних, економічних і соціальних переконань, залучення членів товариства до корисних громадських справ; до клубних, спортивних, туристично-краєзнавчих гуртків та об'єднань; налагодження різних форм спілкування з українською молоддю за межами України, співпраця зі спорідненими товариствами в Україні та за її межами; формування у членів товариства бережливого ставлення до суспільного й державного багатства України, її природи, пам'яток культури, старовини, виховання із членів товариства цивілізованих господарів на своїй землі.

Моральні риси, які молодіжні організації формують у юнаків та юнок, це: чесність, доброта, вірність, доброзичливість, послухність.

Таким чином, молодіжний рух та дитячий, як форма вияву соціальної активності молодого покоління, є ефективним механізмом взаємодії нових поколінь із суспільством. Неповнолітні людина не лише соціалізуються, здобуває необхідний досвід, але й самореалізуються. Молодіжний рух є осередком формування молодіжного стилю життя, культури.

Разом із тим, молодіжний та дитячий рух може виступати як джерело виховної діяльності. Особливо це стосується формування моральних рис дітей та юнацтва завдяки діяльності дитячих та молодіжних організацій. *Діяльність громадських дитячих та юнацьких організацій, об'єднань, товариств сприяє:*

- 1) задоволенню і правильному формуванню основних життєво необхідних на різних вікових етапах потреб в емоційному контакті з ровесниками, друзями; прихильності й упевненості; успіху, визнанні себе серед інших; у виборі й випробуванні власних сил, переживанні чогось надзвичайного; в активній діяльності, розвитку інтересів, уподобань;
- 2) розвитку творчих потреб і здібностей, підтриманню, збереженню і розвитку таланту, обдарованості;
- 3) формуванню характеру особи, її всебічному розвитку навичок самовдосконалення;
- 4) поєднанню ідей, поглядів, звичок;
- 5) товариському гуртуванню, поглибленню дружніх зв'язків, розвитку приятельських відносин як основи для майбутнього подружнього життя;
- 6) відтворенню душевно-моральних сил, задоволенню рекреаційно-соціалізаційних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Головатий Н.Ф. Соціологія молодіжи: Курс лекцій. – К.: МАУП, 1999. – 224 с.
2. Головенько В.А. Український молодіжний рух у ХХ столітті. – К.: МАУП, 1997. – 344 с.
3. Дубицький Я. Пластовий табір. // Пластовий шлях. -1996.-Ч.3.-с 58-59.
4. Збірник матеріалів Про молодіжні об'єднання України. – К.: МАУП, 1991. Капралова Р. М. Работа классного руководителя с родителями. – М., 1980. – 190 с.

Григорчук І.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Шкільне патріотичне виховання нині перебуває у стані певного занепаду. Такий стан зумовлений сприяли кількома чинниками: посиленням насадженням ЗМІ думки про помилковий шлях розвитку України, відсутність загальної державної базової ідеології, гостра суспільно-політична криза.

Однак, саме сьогодні необхідно сформувати у свідомості школярів високі ідеали відданості своїй Батьківщині, стимулювати розвиток поглядів учнів на загальноосвітнє значення й цінність України.

Педагогічні та психологічні особливості патріотичного виховання в навчальних закладах розглядаються у працях М. Антонця, І. Беха, А. Бойко, М. Боришевського, М. Євтуха, І. Зязюна, П. Ігнатенка, В. Кузя, Г. Науменка, М. Савчина, Д. Тхоржевського, К. Чорної. Аналіз праць, присвячених патріотичній проблематиці, засвідчує активний процес нагромадження знань із цієї проблеми. Однак, є необхідність дослідити особливості патріотичного виховання сучасних українських школярів засобами гуманітарних дисциплін.

Мета статті – охарактеризувати у процесі вивчення українознавства, української мови та літератури, історії України та в позаурочний час.

Патріотизм – це ставлення до історії своєї країни, народу, його традицій як до цінності. Крім того, це і

результат історичного розвитку, життєдіяльності багатьох поколінь. Українському суспільству довгий час нав'язувалися фальшиві історія та ідеологія периферійності й меншовартості. На справжніх героїв-патріотів накладалось тавро зрадників і ворогів, що призвело до морально-духовного каліцтва багатьох українців.

Сьогодні поняття «патріот» означає, що людина:

- 1) є свідомим, освіченим, моральним і активним громадянином України;
- 2) з повагою ставиться до історичного минулого українського народу, до його мови, традицій, звичаїв і обрядів, до героїчних подвигів предків, береже пам'ять про них;
- 3) палко любить Україну, виявляти готовність заради неї на самопожертву.

У сучасній системі патріотичного виховання широко використовується досвід видатного вітчизняного педагога-гуманіста В. Сухомлинського. Він вказував на те, що важливо, аби дитина вже з п'ятирічного віку перебувала у сфері виховного впливу школи. «Школа стане вогнищем культури, коли в ній запанують чотири культу: культ батьківщини, культ людини, культ книжки і культ рідного слова...» [2, с. 210]. Найпершим і найголовнішим у патріотичному формуванні особистості, як підтверджує аналіз педагогічної практики видатного дослідника, є засвоєння учнями загальнолюдських норм моралі. Змалку необхідно виховувати в дітей чесність, правдивість, доброту й чуйність, любов та повагу до старших. «Найголовніше, по-моєму, в тому, щоб учити дитину бачити і почувати, розуміти й переживати всім серцем, що вона живе серед людей і що найглибша людська радість жити для людей» [3, с. 219].

Не можна виховати українського патріота за межами національної свідомості, без утвердження українськості, засвоєння національних символів, у тому числі і в мовній сфері. Тут синдром малоросійства, меншовартості засів дуже глибоко і передався навіть тим, хто народився вже не в радянській імперії, а в незалежній Україні й опанував державну мову.

У вихованні українського патріотизму значна роль належить українознавству, історії України, українській мові та літературі, у яких репрезентовано національно-патріотичні традиції нашого народу. У змісті цих навчальних предметів варто виділяти наступне:

- пропагування кращих здобутків національної культурної і духовної спадщини;
- обговорення державних свят, пам'ятних дат;
- аналіз традицій українського народу, які збереглися до нині.

Також важливою є позакласна робота учителів-предметників, їхня співпраця із класними керівниками:

- 1) залучення дітей до самодіяльної художньої творчості, діяльності фольклорних колективів, творчих об'єднань, клубів за інтересами тощо;
- 2) відзначення державних свят як способу піднесення національно-патріотичних почуттів учнів;
- 3) залучення учнівської молоді до проведення органами місцевого самоврядування та громадськими організаціями народних свят, відтворення елементів обрядових дій.
- 4) участь вчителів та учнів у роботі трудових та волонтерських загонів молодіжних громадських організацій, діяльність яких спрямована на реставрацію та відновлення пам'яток історії, культури та архітектури, меморіальних комплексів та ін.;
- 5) організація та проведення шкільних культурно-мистецьких, спортивних та дозвіллевих, туристично-краєзнавчих заходів, спрямованих на розвиток інтелектуальних, творчих і спортивних здібностей школярів.
- 6) проведення зустрічей з діячами сучасної культури, мистецтва, науки.

Школа повинна розвиватись і крокувати в ногу з життям, шукати нові шляхи оптимізації сучасного патріотичного виховання, зокрема, засобами гуманітарних дисциплін. Адже без любові до своєї Батьківщини, без утвердження патріотичної свідомості, ідеї нації як політичної спільноти, об'єднаної історичною долею, державною мовою, інститутом громадянства, без визнання гідності людини й цінності людської особистості як ключового елемента права, без продукування й культивування системи ціннісних орієнтацій загально цивілізованого характеру у сфері не лише культури, освіти, науки, але й економіки та політики, годі сподіватися на динамічну трансформацію української патріотичної молоді в суспільстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнатюк В. М. Управління системою національного виховання учнів загальноосвітньої школи / В. М. Гнатюк. – Київ: Оріяни, 1998 – 120 с.
2. Сухомлинський В. О. На нашій совісті – людина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори в п'яти томах. – Т.5. – К.: Рад. школа, 1997. – С. 203–217.
3. Сухомлинський В. О. Народження добра / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори у 5 т. – Т. 5. – К.: Радянська школа, 1977. – С. 217–223.

Люлька М.

Науковий керівник – Сеньовська Н. Л.

СПОСОБИ ПРОФІЛАКТИКИ НЕГАТИВНИХ ЗВИЧОК У ШКОЛЯРІВ

Напевно, не тільки педагогам та батькам треба задумуватись над профілактикою негативних звичок у неповнолітніх. Церква, громада, держава повинні спільно розробляти заходи і брати активну участь у формуванні здорової молоді. Один із соціологічних центрів оприлюднив інформацію, від якої стає гірко, боляче й соромно:

- 1) кожні 8 секунд навчального часу один учень кидає навчання;
- 2) кожні 26 секунд одна дитина втікає з дому;
- 3) кожні 47 секунд з одною дитиною жорстоко поводяться або нехтують нею;
- 4) кожні 67 секунд одна дівчинка-підліток народжує дитину;